

Seminar: “Bråstopp for åpenhetstiltak i Norge?”
Arr: IndustriEnergi og PWYP Norge
Kulturhuset
29. mai 2017, 08:30-10:30
mona.thowsen@pwyp.no

@PWYPNorway

facebook.com/PWYPNorway

www.pwyp.no

Tech-selskapene er de nye oljeselskapene

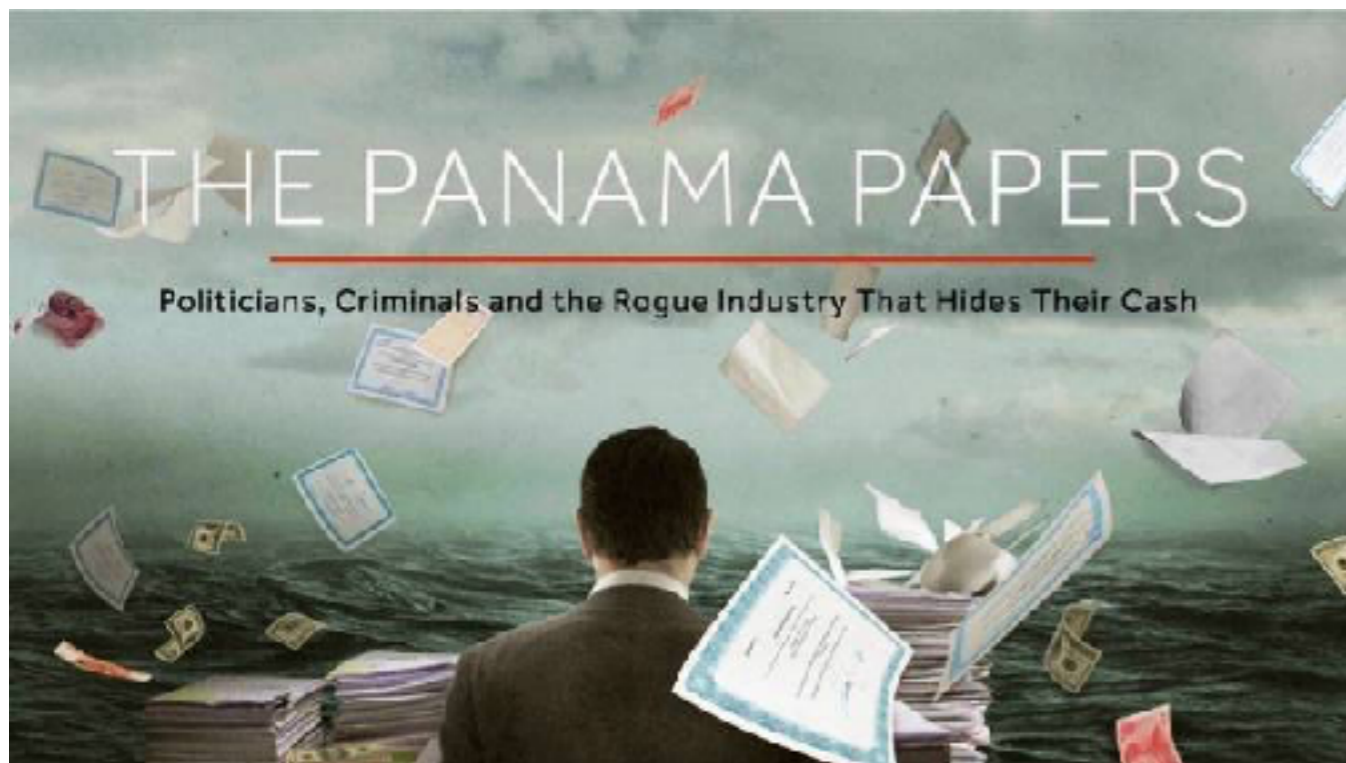
“The worlds most valuable resource is no longer oil, but data”

Mindre skatteinntekter

- En utvikling i retning “race to the bottom”

- **Utviklingsland i Afrika, Asia, Europa og Latin-Amerika** ble i perioden 2003 - 2012 tappet for **6600 milliarder USD** i ulovlig kapitalflukt.
- **OECD** anslår at de mister **ca. 240 milliarder euro årlig** i skatteinntekter.
- **EU** anslår at de mister **ca. 70 milliarder euro årlig**.
- I Norge har vi estimert at vi mister rundt 7,5 mrd. kroner i internprising, samtidig som det antas at rundt **136 mrd. kroner unndras beskatning**.
- **Kapitalflukt økte med 9,4% per år i perioden 2003-2013. Det er dobbelt så raskt som samlet BNP globalt.**

En global industri for et “race to the bottom” Tilbydere, tilretteleggere, mekanismer og brukere

Hva er konsekvensene?

Hva er prisen vi betaler som samfunn?

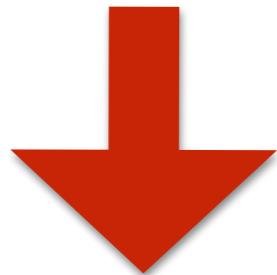
- Med økonomisk rikdom følger muligheten til å utøve innflytelse og kontroll av politisk makt for å fremme multinasjonale selskapers interesser og beskytte og befeste elites privilegier på bekostning av fellesskapet. Rikdom konverteres til politisk kontroll.
- Personlig berikelse for eliter er en forutsetning for autoritære regimer, i tillegg av å kunne skjule sine spor.
- Tre av fire stater i verden har mindre BNP enn årsomsetningen til de 50 største selskapene.
- Samlet sett holdes nå 1/3 av verdens BNP i skatteparadis. De nye investeringshub'ene. Ekstrem lobbyvirksomhet overfor politikere. Sterke motkrefter.
- Tilnærmet umulig å få regelverk. Tappingen fortsetter.
- Samfunnskostander. Ulikhet. Utenforskap.

Hva har vært den norske prosessen?

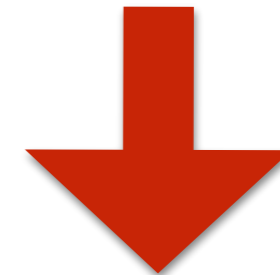
To helt ulike spor for åpenhet , bygget på to helt ulike kildegrunnlag => gir helt ulik informasjon til offentligheten

OECD Organization for Economic Cooperation and Development (**OECD**). arbeider for å fremme økonomisk vekst i og handel mellom medlemslandene. Teknisk-økonomisk funksjon, uten politisk myndighet, men legger føringer for politikk likevel.

OECDs BEPS project, (Base Erosion and Profit Shifting), også kalt land for land rapportering for skatteformål + EU diskusjon om å gjøre denne informasjonen offentlig

USA (Dodd-Frank) og EU (Transparency and Accounting Directive). lovgivning drevet frem av borgere

**Land-for-land rapportering:
US/EU/UK/Norway/Canada.
På vei til å bli styrket til *utvidet* land for land rapportering i Norge.**

Hvordan kan norske myndigheter gå foran?

- Mottiltaket mot finansielt hemmelighold er finansiell åpenhet. Det er vanskelig å opprettholde en praksis når praksisen må bli rapportert.
- Et tiltak kan ikke løse alle problemer, det må det flere tiltak til
- En fellesnevner for alle tiltak handler om at et nødvendig første steg er å sette land i stand til å OPPDAGE AT det skjer og HVA som skjer og få FAKTA på bordet. Det kan bare skje ved å skape nødvendig åpenhet.
- Grunnlaget for all beskatning er informasjon. Den viktigste faktoren er påliteligheten og kvaliteten på informasjonen. Effektiviteten i hvilket som helst tiltak avhenger av informasjonen den etterspør.
- Først da er det fornuftig å vurdere hvilken tilnærming og/eller skattlegging som er hensiktsmessig.

Kontrollspørsmål for krav 1: Er dette reviderte regnskapstall?

Spør: Er rapporteringen koblet til årsregnskapet?

PWYP Norge sier
Det er minimale kostnader ved å rapportere allerede reviderte tall som selskaper allerede har i sine konsoliderte regnskaper. Det mest logiske og effektive stedet og hente finansiell informasjon er ler fra selskapets allerede reviderte tall. Alternativet er at selskaper rapporterer tilfeldige og upålitelige tall som kan forårsake både merarbeid og kostbar tilleggsrevisjon.

Kontrollspørsmål for krav 2: Viser rapporteringen kostnader?

Spør: Viser fulle kostnader bli rapportert per land slik at det er mulig å se inntekter i relasjon til kostnader per land?

PWYP Norge sier:
Det er vanskelig å **identifisere den reelle profitten** i et selskap og **etablere en kobling** til skattebetalingene hvis du ikke kan se fulle kostnader.

Kontrollspørsmål for krav 3: Vises rapportering fra skatteparadiser?

Spør: Tillates selskaper å unntas rapportering for skatteparadisene?

PWYP Norge sier:
Selskaper må ikke få **unnta** fra å publisere de samme nøkkeltallene fra land som er **hovedfunksjoner** er å **unngå beskatning og å skjule informasjon, korrupsjon, hvitvasking and ulovlig kapitalflukt.**

9

GODE GRUNNER TIL Å INNFOØRE UTVIDET LAND-FOR- LAND RAPPORTERING

OECDs BEPS vs. ULLR

(Land-for-land-rapportering for skatteformål” vs. “land for land-rapportering for regnskapsformål)

TESTSPØRSMÅL:	OECDs Base Erosion and Profit Shifting (BEPS)	PWYP Norges utvidet land for land rapportering (ULLR)
Er dette reelle regnskapstall?	X	V
Omfattes alle land selskapet er registrert i?	X	V
Rapporteres fulle kostander?	X	V
Avlegges rapporten i full åpenhet?	X	V
Kommer informasjonen i tide?	X	V
Kan den kvalitetssjekkes på tvers av land og konsern?	X	V
Kan informasjonen enkelt settes opp i noter i årsregnskapet?	X	V
Kan rapporteringen synliggjør uønsket skattetilpasning?	X	V
Eksisterer det unntaks -eller manipulasjonsmuligheter?	V	X

Hva er status i Norge nå? (I)

- Norge innførte i 2013 «enkel» land-for-land rapportering for regnskapsformål. Hensikten er å synliggjøre potensiell korrupsjon i land som mottar skatteinntektene. Det oppnås ved at skattebetaler oppgir betalte skatter og avgifter til hvert enkelt land. Rapporten avlegges i full åpenhet. LLR-forskrifta er utforma med foremål om å ansvarleggjere statar med stor utvinningsindustri for bruk av skatteinntektene.
- **PWYP Norge har analysert Statoils rapporter for regnskapsårene 2014 og 2015 og dokumentert svakheter ved forskriften. Les mer på www.pwyp.no**

Hva er status i Norge nå? (II)

- Etter innføring av «enkel» land-for-land rapportering for regnskapsformål arbeidet sivilsamfunn og departement for å få på plass «utvidet» land-for-land rapportering (ULLR). Hensikten er å synliggjøre potensiell skatteomgåelse i selskaper som betaler skattene.
- Formålet oppnås ved at allerede reviderte regnskapstall for investeringer, produksjon, inntekter, kostnader og skatt oppgis for alle land.
- Rapporten avlegges i full åpenhet, og hovedtall bør inntas i noter til årsregnskapet.

PRESSEMELDING: Samlet Storting vil styrke land-for-land forskriften

19 June 2015

Leder av finanskomiteen, Hans Olav Syversen (KrF), la i dag fram et forslag fra et samlet Storting som gjør at selskaper må rapportere fra skatteparadis. Foto: KrF CC BY-ND 2.0 Flickr

Alle partiene på Stortinget ble torsdag kveld enige om å skjerpe arbeidet med finansiell åpenhet. En stor seier for åpenhet, og et viktig skritt i riktig retning, mener PWYP Norge.

[Forslaget](#) ble lagt fram av finanskomiteens leder Hans Olav Syversen (KrF) på Stortinget i dag, og det lyder som følger: "Stortinget ber Regjeringen gjennomgå effekten av forskriften for LLR rapportering målt mot Stortingets målsetting om å synliggjøre uønsket skattetilpasning og sikre at relevante opplysninger knyttet til LLR rapporteringen fra datterselskaper og støttefunksjoner i tredjeland fremkommer i regnskapet. Stortinget ber Regjeringen også vurdere hvordan det kan etableres et tilsyn med regnskapspliktige etter LLR-regelverket".

➔ Land for land rapportering og utvidet land for land rapportering har vært PWYP Norges kjernesak i ti år. Vi har dokumentert alle våre innspill og prosessen på våre nettsider.

Hvorfor trenger vi ULLR?

- ➔ Det å vite hva som er betalt i skatt gir ingen mening i seg selv når det gjelder skattetilpasninger, kun i forhold til å sjekke at mottakerlandene rapporterer korrekt mottatte skatter. LLR gir kun skattebetalingene. For at man skal kunne se skattetilpasninger så må skattene rapporteres i sin kontekst.
- ➔ ULLR er minimumskonteksten som må rapporteres: investeringer som skal gi avkastning, inntekter og kostnader som i sum gir avkastningen på investeringene, produksjons som danner grunnlaget for inntektene, hvor mange ansatte som har medvirket i virksomheten og de regnskapsmessige skattepostene (Skattegjeld 1.1., skatt i resultatregnskapet og Skattegjeld 31.12.) som når man trekker dem sammen blir betalt skatt i løpet av året.

Er stortingspolitikerne for eller mot svart økonomi og skatteomgåelse?

5 April 2017

Snorre Valen (SV) presenterte forslag til Stortinget om tiltak mot svart økonomi og skatteomgåelse. Foto: Stortinget (CC BY 2.0) Flickr

Lakmustesten er servert. Snorre Valen (SV) ber Stortingspolitikerne om å signere på representantforslaget for utvidet land-for-land rapportering. Etter Panama Papers er det et av de viktigste tiltakene, som ennå ikke er på plass. Bakgrunnen er Finansdepartementets manglende oppfølging av land-for-land rapportering for regnskapsformål.

Hva er som kreves?

Selskaper må rapportere helt grunnleggende regnskapstall.

Slik forskriften er utformet nå, åpnes det opp for tilpasninger ved at enkelte land ikke behøver å rapporteres.

Dette kan løses med små endringer i forskriften.

1. For det første må forskriften kreve at opplysninger om inntekt, kostnader, mv. må gis uavhengig av nivå på innbetalinger til myndighetene.
2. For det andre må forskriften endres slik at hovedtallene i land-for-land-rapporteringen tas inn som note til finansregnskapet. Dette er et enkelt grep, men avgjørende for å sikre at de rapporterte tallene er i samsvar med reviderte regnskapstall".

Hva legger forslaget opp til?

Representantsforslag legger opp til to små justeringer i eksisterende land-for-land forskriften som kan sørge for at utvidet land-for-land rapportering endelig kommer på plass.

- 1 Stortinget ber regjeringen endre forskriften om land-for-land-rapportering slik at den sikrer at der det skal gis utvidede opplysninger, skal dette gis i tråd med årsregnskap og uavhengig av materialitetsgrense.
- 2 Stortinget ber regjeringen endre forskriften om land-for-land-rapportering slik at det presiseres at hovedtallene i land-for-land-rapporteringen skal inntas i note til finansregnskapet.

Kun 2 formuleringer gjenstår før utvidet land- for-land-rapportering (ULLR) er innført i forskriften. Kan løses ved 6 ord!

FORSKRIFTSTEKSTEN SLIK DEN ER PER I DAG.

RESULTAT: SELSKAPER TRENGER IKKE RAPPORTERE FRA SKATTEPARADISER ELLER VISE REELLE REGNSKAPSTALL

§ 4.Rapport

Foretakene skal utarbeide en rapport som nevnt i regnskapsloven § 3-3d og verdipapirhandelloven § 5-5a, som minst skal inneholde følgende opplysninger om betalinger til myndigheter:

- Den samlede betaling til hver myndighet i løpet av regnskapsåret, fordelt per land og fordelt per type betaling som nevnt i § 3 nr. 5 bokstav a) til h).
- Betalinger knyttet til et prosjekt skal også rapporteres per prosjekt og per type betaling som nevnt i § 3 nr. 5 bokstav a) til h).

Opplysningskravet i første ledd gjelder ikke for betalinger som tilsvarer mindre enn 800 000 kroner, som gjøres enkeltvis eller som flere sammenhengende betalinger innenfor samme regnskapsår.

Når det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter, skal rapporten også inneholde opplysninger om foretakets investeringer, salgsinntekt, produksjonsvolum og kostnader, fordelt på de enkelte land hvor virksomhet. Det skal i rapporten også opplyses om foretakets rentekostnad til andre foretak i samme konsern som er hjemmehørende i andre jurisdiksjoner enn foretaket. Opplysningene i første og annet punktum skal så vidt mulig hentes fra årsregnskapet, og eventuelle forskjeller skal forklares.

Beløp som er utbetalt av foretaket for forpliktelser som pålegges på enhetsnivå, kan rapporteres på enhetsnivå i stedet for på prosjektnivå. For betalinger in natura til en myndighet skal både verdi og, når relevant, mengde, oppgis. Det skal gis en forklaring om hvordan verdien er fastsatt.

FORSKRIFTSTEKSTEN INKLUDERER KRAV I ULLR

RESULTAT: SELSKAPER MÅ RAPPORTERE FRA SKATTEPARADISER OG VISE REELLE REGNSKAPSTALL.

§ 4.Rapport

Foretakene skal utarbeide en rapport som nevnt i regnskapsloven § 3-3d og verdipapirhandelloven § 5-5a, som minst skal inneholde følgende opplysninger om betalinger til myndigheter:

- Den samlede betaling til hver myndighet i løpet av regnskapsåret, fordelt per land og fordelt per type betaling som nevnt i § 3 nr. 5 bokstav a) til h).
- Betalinger knyttet til et prosjekt skal også rapporteres per prosjekt og per type betaling som nevnt i § 3 nr. 5 bokstav a) til h).

Opplysningskravet i første ledd gjelder ikke for betalinger som tilsvarer mindre enn 800 000 kroner, som gjøres enkeltvis eller som flere sammenhengende betalinger innenfor samme regnskapsår.

Når **Uavhengig av om** det er plikt til å gi opplysninger om betalinger til myndigheter, skal rapporten også inneholde opplysninger om foretakets investeringer, ~~salgsinntekt~~, produksjonsvolum og kostnader, fordelt på de enkelte land hvor virksomhet. Det skal i rapporten også opplyses om foretakets rentekostnad til andre foretak i samme konsern som er hjemmehørende i andre jurisdiksjoner enn foretaket. Opplysningene i første og annet punktum skal **så vidt mulig** hentes fra **det konsoliderte** årsregnskapet, ~~og eventuelle forskjeller~~ **Avvik** skal forklares.

Beløp som er utbetalt av foretaket for forpliktelser som pålegges på enhetsnivå, kan rapporteres på enhetsnivå i stedet for på prosjektnivå. For betalinger in natura til en myndighet skal både verdi og, når relevant, mengde, oppgis. Det skal gis en forklaring om hvordan verdien er fastsatt.

Vi har 3 valg:

1 - Vi kan ta hele regningen for velferdssamfunnet selv

2 - Vi kan godta mye lavere tilbud og kvalitet i velferdstjenestene i framtiden

3 - Eller vi kan sørge for å få på plass lover som likebehandler skatteyttere og sikrer at alle betaler skatt og bidrar til velferdssamfunnet.

Hva vil partiene gjøre med skatteflukt?

Følg med på www.pwyp.no